

KONCEPCJA PROGRAMOWA OŚRODKA KULTURY I SZTUKI

„RESURSA OBYWATELSKA”

Justyna Górską–Streicher

Resursa Obywatelska. Charakterystyka instytucji

Resursa Obywatelska to neorenesansowy budynek zaprojektowany przez Ludwika Radziszewskiego z przeznaczeniem na działalność dochodową i jednocześnie kulturotwórczą. To tu odbywały się najważniejsze bale miejskie, imprezy charytatywne, tu występował pierwszy teatr radomski, to miejsce było dedykowane elitom intelektualnym i twórczym miasta. Co ciekawe, identyczną rolę obiekt pełnił w czasie II wojny światowej, gdy stał się na moment domem kultury niemieckiej. W okresie Polski Ludowej nie przestał być siedzibą domów kultury, tyle że przeznaczonych dla pracowników dużych zakładów przemysłowych: Zakładów Garbarskich i Obuwniczych. Działały poradnie kulturalno- oświatowe, kino Przyjaźń i Pokolenie. Tu także, aż do czasu likwidacji województwa radomskiego mieścił się Wojewódzki Ośrodek Kultury i Sztuki. Ta tradycja to bezdyskusyjny przywilej Resursy, a zarazem ogromne obciążenie. Instytucja do pewnego stopnia nadal postrzegana jest jako lider w regionie, a co więcej sama narzuca sobie organizację ambitnych wydarzeń, poruszając stosunkowo trudne dla odbiorcy tematy. Za takie należy uznać Spotkania z Kulturą Żydowską „Ślad”, Festiwal Filozofii „Okna” im. Prof. Leszka Kołakowskiego oraz Anima Urbis. Według sprawozdań merytorycznych za rok 2019 cieszą się one stosunkowo dużą popularnością, gromadząc od 800 osób w trakcie festiwalu Okna, 1000 w trakcie cyklu Anima Urbis, po 1500 osób w trakcie spotkań „Ślad”. Są to dane szacunkowe, podobnie jak w sposób szacunkowy dokonuje się oceny frekwencji w trakcie największego pod względem logistycznym wyzwania, jakie stawia przed sobą Resursa tj. Uliczki Tradycji, na którą w 2019 roku złożyło się ponad 50 wydarzeń o różnym charakterze, w których wzięło udział 200 wykonawców, a zgromadziło 10.000 uczestników. Od 2008 roku, organizowane są Kaziki, święto patrona miasta, w ramach których z racji daty (koniec marca) pojawiają się akcenty związane ze świętami wielkanocnymi. Boże Narodzenie z kolei to Festiwal Kolęd i Pastoralek „Staropolskie Kolędowanie”. Pozostała działalność merytoryczna zwyczajowo dzielona jest na dwie grupy. Pierwsza z nich związana jest z popularyzacją wiedzy historycznej, głównie związanej z lokalnością. To przede wszystkim Retrospektakla, tworzone z grupą pasjonatów regionalnych (z efektem w postaci Retropedii), cykl spotkań dla uczniów radomskich szkół średnich Historia cię szuka oparte o bazę filmów realizowanych przez instytucję. Druga grupa działań to edukacja artystyczna, współpraca z zespołami muzycznymi, Teatr Poszukiwań i Teatr Resursa. Zajęcia regularnie organizowane są dla około 100 osób. Dokonania artystów z zakresu sztuk plastycznych prezentowane są w ramach wystaw czasowych. Zgodnie ze zmianami w statucie z 25 maja 2020 działalność Resursy została rozszerzona o dział muzealny, którego główną siedzibą ma stać się Kamienica Deskurów. Dział muzealny ma prowadzić własną działalność badawczą, kolekcjonerską oraz wystawienniczą, a w założeniu organizować takie formy działalności kulturalnej, które będą prowadzić do ożywienia przestrzeni miejskiej w Mieście Kazimierzowskim. Strefa kultury w kamienicy ma w założeniu dysponować salą muzealną o powierzchni 276 m, salami magazynowymi, pomieszczeniami technicznymi oraz 11 pomieszczeniami przeznaczonymi na stanowiska pracy i organizację wydarzeń. Koncepcja wystawy stałej zakłada poświęcenie jej dążeniom niepodległościowym miasta, Republice Radomskiej, pierwszemu protestowi PRL w 1945, strajkowi na WSI, a przede wszystkim Radomskiemu Czerwcowi 1976. Bezdyskusyjnie, wpisanie przestrzeni Kamienicy Deskurów w działalność Resursy to konieczność zmiany całej struktury organizacyjnej, a także zmiany w działalności oraz charakterze pracy. Dotychczasowe działania jak najbardziej predysponują instytucję do podjęcia nowego wyzwania, ale sprostanie oczekiwaniom społecznym związanym z kamienicą z pewnością nie jest sprawą prostą.

Nie można jechać do przodu, patrząc wyłącznie w lusterko wsteczne

Dom kultury powinien zaspokajać potrzeby kulturalne mieszkańców miasta i nie jest to stwierdzenie odkrywcze. Tyle tylko, że problematyczne jest zawsze udzielenie odpowiedzi na pytanie, jakie są te potrzeby i w jakim stopniu należy je kreować. Współczesny dom kultury musi być przede wszystkim odpowiedzią na oczekiwania społeczne, a nie wyłącznie kreatorem, narzucającym i pouczającym. Radom silny siłą swoich mieszkańców to hasło nowej strategii rozwoju miasta, w myśl której podstawą rozwoju jest wykorzystanie ich potencjału i inspirowanie do podejmowania działań twórczych. Dobra oferta kulturalna to oferta, która ewaluuje. Nie wolno zatrzymać się na jednym pomysle i kurczowo się go trzymać, bo podstawą jest komunikacja z odbiorcą. To ważne w przypadku wszystkich instytucji kultury, ale przede wszystkim w przypadku tych, które dopiero powstają i wiąże się z nimi ogromne oczekiwania społeczne. Bazą jest partycypacja, która powinna włączyć w proces różne grupy interesariuszy: pracowników, mieszkańców i urzędników. Zasada partycypacji przekłada się na późniejsze zaangażowanie, jest pretekstem do działań animacyjnych oraz wymiany informacji. Przede wszystkim potwierdza rangę instytucji jako inicjatora i koordynatora określonych działań. Nie znaczy to, że pozbawiona jest wad: wymaga zaangażowania czasowego, jest pracochłonna i bardzo często obciążona błędem komunikacji.

Zauważmy, jak wiele jest koncepcji funkcjonowania kamienicy Deskurów i jak liczne grupy chcą wpływać na kształt instytucji, w ile mitów obrósł nieistniejący instytut miejski i jak duże wiążą się z nim oczekiwania. Bardzo ciekawy materiał to „Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych na terenie miasta Radomia w celu zebrania opinii i propozycji dotyczących rewitalizacji Miasta Kazimierzowskiego wraz z otoczeniem i fragmentem ulicy Żeromskiego” prowadzone w 2015 r. Zbadano około 400 respondentów lokalnych. Za przeprowadzenie konsultacji odpowiedzialny był Referat Komunikacji Społecznej i Promocji Miasta Kancelarii Prezydenta Urzędu Miejskiego w Radomiu (zakres organizacyjny) oraz Wydział Inwestycji Urzędu Miejskiego w Radomiu (zakres merytoryczny).

Przyjrzyjmy się odpowiedziom, zwracając uwagę na to, co mieszkańcy uznają za niezbędne do funkcjonowania kulturalnego Miasta Kazimierzowskiego:

- kawiarnia artystyczna, sklepy z pamiątkami i galerie sztuki, butiki, pracownia plastyczna, filia biblioteki, klimatyczne knajpki, przeniesienie na rynek działań z cyklu „Spotkajmy się na Żeromskiego”, muzeum Miasta Radomia, Muzeum Żydów Polskich, fotoplastykon ze zdjęciami z historii miasta, kino z filmami dokumentalnymi, restauracja z potrawami sprzed wojny;
- atrakcja turystyczna, która przyciągnęłaby turystów i mieszkańców np. fontanna multimedialna w miejscu dawnego ratusza z projekcją historii miasta i wizualizacja 3D obiektów, których już nie ma;
- imprezy (w Kamienicy Deskurów) powinny być organizowane wewnątrz, a oglądane na zewnątrz np. na ekranach, bo muszą być widoczne dla większej grupy osób niż uczestnicy i dwa rzędy widzów na podestach. W mojej wizji Kamienica Deskurów to przestrzeń do wyrobów rękodzieła, które mogłyby być sprzedawane niczym w sukiennicach. Już sama nazwa Radomskie Sukiennice brzmi kusząco;
- myślę, że organizowanie kolejnego muzeum, prawdopodobnie (tak jak istniejące) oferującego wstęp jedynie w godzinach pracy większości ludzi- jest zupełnym nieporozumieniem- to nie przyciągnie ludzi;
- trzeba przenieść wydziały kultury i konserwatora zabytków z Urzędu Miasta do ratusza.

Co z tego wynika?

Ludzie muszą mieć wpływ na rzeczywistość, świadomość, że mają ten wpływ, a rolą Domu Kultury jest określenie ram, w których mogą się poruszać. Te ramy to styl, konwencja i niestety, pieniądze.

Misja

Pamiętaj o przeszłości i myśl o przyszłości. Inspiruj, szukaj i pytaj, angażuj, nie pouczaj.

Wizja

Instytucja nigdy nie jest samotną wyspą, zawsze pracuje w określonym otoczeniu i dla zdefiniowanej grupy ludzi. Dotychczasowe działania Resursy są z pewnością cenne i wnoszą znaczący wkład w rozwój kultury w mieście i wiedzy historycznej, ale też momentami wydają się działaniami nieco oderwanymi od realiów codzienności, a niektóre z nich przybierają ton mentorski. W misji, którą chciałabym realizować, mieści się stwierdzenie „nie pouczaj”, stąd wzajemna inspiracja i szacunek dla potrzeb społeczności. Nie uciekajmy od przeszłości, wręcz przeciwnie, to do niej się odwołujemy. Tradycja domów ludowych, społecznych, która sięga XIX wieku to budowa miejsc przez same społeczności lokalne, które dzięki istnieniu wspólnego miejsca samodzielnie sięgali po wartości kultury, by nie byli biernymi podmiotami oddziaływania. Przed wojną najistotniejsza idea sprowadzała się do zburzenia podziału na kulturę wyższą i niższą i odpowiadania na autentyczne potrzeby lokalnej społeczności. Dlatego właśnie w misji pojawia się hasło **szukaj i pytaj, angażuj**.

Stwórzmy modelowy Dom Kultury, który łączy, budzi i stymuluje do działania. Miejsce, w którym spotykają się wszystkie podmioty kulturalne Radomia (artyści, związki twórcze, stowarzyszenia i fundacje), tworząc miejsce przyjazne i kreujące nową rzeczywistość, w oparciu o przeszłość. Stwórzmy miejsce, w którym odwrócimy na opak stwierdzenie, że historia nigdy nikogo niczego nie nauczyła. Oddajmy głos społeczności, narzucając jej ramy naszej wizji. Nie ograniczajmy się do uczenia gry na pianinie, wspólnego czytania książek czy występowania w spektaklu, rozmawiajmy, bądźmy razem i podejmujmy wszelkie formy aktywności, które są kulturotwórcze. Pamiętajmy także, że dom kultury nie może być dla każdego, bo łatwo prowadzi to do sytuacji, gdy jest po prostu dla nikogo.

Sposoby realizacji wizji

Pamiętaj o przeszłości i myśl o przyszłości, to hasło, pod którym chciałabym kontynuować dotychczasowe działania Resursy i realizować zadania związane z wystawiennictwem w Kamienicy Deskurów. Patriotyzm lokalny to podstawa dla budowania związku ze swoim miastem, dlatego kluczowa wydaje się promocja tych wydarzeń, z których mieszkańcy mogą być dumni. Proponuję zorganizowanie wystaw czasowych (jedna rocznie) związanych tematycznie z Czerwcem 76, ułożonych w cykl, z charakterystycznymi tytułami- hasłami.

- Dzień jak co dzień. Radom 76

Pierwsza z wystaw, która pokaże miasto zatrzymane w kadrze. Zwykły letni dzień, fabryki, sklepy, budynek Komitetu, gazety, plakaty i hasła. Nie będzie to opowieść o wydarzeniach czerwca, będzie to historyczny wizerunek miasta w tym okresie. Widz pozna tło, które w tym przypadku stanowi Radom w pełni przemysłowego rozkwitu. Wystawa stanie się tylko sygnałem, do dalszych obserwacji i prowadzenia pogłębionych badań z zakresu mówionej historii codzienności. Relacje świadków staną się kanwą dla wystawy w kolejnym roku.

- Ludzie tacy jak my. Radom 76

Kolejna ekspozycja zostanie poświęcona anonimowym świadkom wydarzeń radomskich. Nazwiska tych, którzy działali, znane są bardzo dobrze. Nadal jednak mieszkają pośród nas ci, którzy nie brali bezpośredniego udziału w wydarzeniach, a stali się tylko mimowolnymi uczestnikami wydarzeń. Jakie były ich uczucia? Czy rozumieli słuszność działań? Może tylko się bali? Te relacje to kolejny obraz miasta, narysowany słowem.

- Radom 76. Co dalej?

Nie można stwierdzić, że nie mówiono o skutkach wydarzeń radomskich i ominąć choćby dwóch dzieł kinematografii „Krótkiego dnia pracy” Kieślowskiego czy „Miasta z wyrokiem” Maciejewskiego. Skupmy się jednak na skutkach wydarzeń dla przeciętnego mieszkańca: trudnościach z zaopatrzeniem, braku inwestycji itp. łącząc wizerunek miasta „po” z relacjami jego mieszkańców.

Realizacja działań w takim cyklu ma kilka atutów. Przede wszystkim, daje czas na zgromadzenie odpowiedniej kolekcji i zbudowanie zasobu, przynajmniej załączka późniejszego Muzeum. Wystawy, tworząc harmonijny układ, stają się bazą do dalszych poszukiwań kolejnych świadków, ich relacji, ale i artefaktów, które będą stanowiły trzon kolejnych kolekcji. W ten sposób stopniowo zostanie stworzony jej program oraz zostaną opracowane właściwe procedury, związane z powołaniem Rady Programowej oraz Komisji Zakupów, jako organów doradczych. Plusem jest także stosunkowo niski wkład finansowy, potrzebny do zrealizowania tego typu, aranżacyjnych ekspozycji. Przypomnijmy, że aktualna tendencja muzealnictwa to odchodzenie od nadmiaru multimediów, które potrafią „zaśmiecać” wystawy. Doskonałym przykładem ekspozycji budowanej długo, ale wyłącznie z eksponatów jest Muzeum Miasta Warszawy. To przykład aktualnych trendów, wspieranych choćby przez autorytety tych, którzy dotychczas nie uciekali przed nadmierną nowoczesnością, jak choćby Mirosław Nizio autor ekspozycji w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN czy Muzeum Powstania

Warszawskiego, który w ostatniej realizacji Muzeum- obozu w Bełczu użył tylko minimalnej ilości multimediiów.

Bodaj najważniejsze hasło tych ekspozycji to **szukaj i pytaj**. Udzielenie odpowiedzi na te pytania pozwoli na rozpoczęcie prowadzenia planowego zasobu kolekcji. Sama wystawa to zdecydowanie zbyt mało ma ona tylko stać się przyczynkiem do dalszej dyskusji i upowszechniania określonej bazy wiedzy o mieście i jego mieszkańcach, a także pretekstem do prowadzenia działań edukacyjnych.

Upowszechnianie

Przede wszystkim należy skierować uwagę na dzieci młodsze, które dotychczas nie były atrakcyjnym targetem dla Resursy, bo to za ich pośrednictwem i rzecz jasna ich opiekunów, najprościej będzie wypełnić przestrzeń miejską. Warsztaty tematyczne to wykorzystanie tematów poruszanych na wystawie jako inspiracji. Przykładowo Fabryka Łucznik – krawiectwo, Radomska Wytwórnia Telefonów - warsztaty o telefonie, zabawa w głuchy telefon na Rynku, wykład o rozmowach kontrolowanych, Przestrzeń miejska - warsztaty patriotyczne, skąd jesteś, skąd jestem, pierwsze zajęcia z genealogii rodzin. Zaproponujemy elitarne zajęcia tematyczne dla przedszkolaków, przełamując bariery podziałów między dyscyplinami i koncentrując się na różnorodnych formach ekspresji twórczej. Podobnie, interdyscyplinarność będzie hasłem do innych aktywności.

Rynek

Nie ma co ukrywać, że od lat obowiązuje powszechna opinia, wedle której osoby aktywne zawodowo najchętniej uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez domy kultury sporadycznie, kilka razy w roku z okazji flagowych festynów i imprez. W przypadku Resursy to Uliczka Tradycji, która powinna być zapewne kontynuowana, z tym że w nieco zmienionej konwencji. Zatrzymywanie się na latach dwudziestych, ze zmianą tematyki poszczególnych festynów zaczyna sprawiać, że formuła festynu się wyczerpuje. Należy przeanalizować zmianę scenariusza i nawiązywanie tematyczne do innych okresów historycznych interesujących i przełomowych dla miasta. Niestety, w przypadku Rynku Kazimierzowskiego może to być zbyt mało i jednokrotny zryw (zakładając przeniesienie lokalizacji festynu lub rozszerzenie o to miejsce). Nie dość na tym, liczymy się z tym, że rok 2021, a może i kolejne mogą przynieść nam przyszłość, w której organizacja dużych przedsięwzięć, wysoko budżetowych i adresowanych do licznych grup, może być po prostu niemożliwa. W związku z tym należy zaproponować pewne alternatywy, zakładając wydarzenia mniej spektakularne, za to organizowane w cyklach.

Przestrzeń wymaga oswojenia, musi stać się przedłużeniem przestrzeni domowej, dlatego słowem kluczem staje się w tym przypadku **angażuj**, a odwołać chciałabym się do idei rynku jako tradycyjnego targowiska miejskiego. Przypomnijmy, że targi czy jeszcze rzadsze jarmarki były nie tylko rynkiem wymiany handlowej, ale też miejscem spotkań, życia towarzyskiego, były widowiskiem, spektaklem, okazją do spotkania obcych i dowiedzenia się czegoś nowego. W taki sposób proponuje potraktować radomski rynek, organizując tam bloki wydarzeń w dwóch równoległych sferach – oswojenia przestrzeni oraz spotkań swój – obcy. Środki prowadzące do oswojenia przestrzeni, określenia mojego miejsca, warsztaty fotograficzne i spotkania z architektami, konkurs na zaprojektowanie przestrzeni w mobilne miejsca

wypoczynkowe, adoptowanie roślin miejskich przez lokalnych przedsiębiorców, opowieści rodzinne, wspomnienia z kuchennego kredensu - kreatywne gotowanie, bloki konkursowe np. Mój Radom na pocztówkę czy Mój gadżet z Radomia.

Rynek jako miejsce spotkań to z kolei promocja młodych artystów, ekologiczne projekty naukowe.

Resursa. Ewolucja, ale nie rewolucja

„Wszystko zostało już wymyślone, a każdy dobry pomysł zrealizowano” to motto brzmiące w opracowaniu „Zoom na domy kultury”, które powstało jako wynik badań nad kondycję domów kultury w Polsce. Podobnie w Resursie, wymyślono naprawdę dużo i kwestią jest tylko prawidłowe wykorzystanie potencjału oraz ewaluacja istniejących projektów.

- Elitarny Festiwal Filozofii „Okna” trzeba nieco przewietrzyć, wprowadzając spotkania warsztatowe dla dzieci- spotkania z bajką, czy młodzieży – doskonalenie twórczego opowiadania oraz instalacje w przestrzeni miejskiej i performance. Dla dorosłych ciekawą propozycją mogą okazać się zajęcia z couchem, poświęcone rozwojowi czy samorealizacji. Te próby mają posłużyć znalezieniu nowego odbiorcy i podjęciu działań o charakterze popularyzującym dziedzinę. Równolegle, dla utrzymania elitarnego charakteru festiwalu trzeba powołać organ doradczy, który zaproponuje program konferencji naukowej nawiązując współpracę z ośrodkami akademickimi. To sposób na zainteresowanie Radomiem kręgów naukowych. Konieczny jest kontakt z Polskim Towarzystwem Filozoficznym, Instytutem Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytutem Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego. Jest to współpraca obustronnie korzystna, bo dla uczelni to możliwość prezentacji swoich działań, a dla młodych naukowców prezentacji wczesnego dorobku naukowego. Dla Resursy to szansa zaangażowania młodych studentów innych miast w działalność instytucji i przyciągnięcie nowego kręgu odbiorców.
- Podobnie, kolejne flagowe działanie, czyli „Ślad”, poświęcony kulturze żydowskiej i śladom ludności wyznania mojżeszowego w naszym mieście warto dziś zrealizować pod hasłem otwartości, tolerancji i współczesności. Poszukiwanie historii ludzkich i judaików jest z pewnością cenne, ale formuła wydaje się już być wyczerpana. Radom to także mniejszość ewangelicka i prawosławna, której śladów także warto prezentować. Postawmy na historię, ale i współczesność budząc zainteresowanie codziennością: muzyką, kulinariami, życiem społecznym, organizując warsztaty tematyczne i spotkania, połączone z promocją turystyczną czy wspomnieniami z podróży. Przy zaangażowaniu instytucji już bardzo dobrze funkcjonujących, np. współpracy z Muzeum Gombrowicza można pokazać kulturę i zwyczaje panujące pośród Polaków w Argentynie. Podobnie, Biblioteka Miejska mogłaby włączyć się w działania związane z prezentacją literatury emigracyjnej itp. Z czasem festiwal powinien ewaluować w kierunku spotkania kultur, organizowanego we współpracy z Muzeum Wsi Radomskiej, Muzeum Azji i Pacyfiku czy Muzeum Etnograficznego w Warszawie. Na tym etapie organizacja wydarzenia w takiej konwencji może być trudna, ale warto dążyć do zorganizowania przedsięwzięcia, które miałyby charakter

ogólnopolski, włączający w działanie wszystkie instytucje kultury w mieście i byłoby wyrazem otwartości na kulturę światową.

- Uczestnictwo osób dorosłych warto wzmocnić, uruchamiając Resursę w godzinach wieczornych i organizować np. warsztaty tańca towarzyskiego (kursy) zakończone tematycznymi balami, zgodnie z tradycją instytucji. Tego typu działania mogą czasem stać się ciekawą tradycją, nawiązując do zwyczajów balów charytatywnych i tematycznych. To w pewnym sensie wyraz troski o rozwój elity intelektualnej Radomia, która potrzebuje miejsca do kameralnych spotkań, nawet jeśli udział w nich musiałby łączyć się z opłatami. Bale charytatywne mają w Radomiu tradycję sięgającą XIX wieku, a karnawał zimowy ściągał do miasta mieszkańców całego regionu. Dla instytucji to możliwość znalezienia atrakcyjnych mecenasów, którzy zdecydują się może z czasem na sponsorowanie wybranych wydarzeń kulturalnych. Taka grupa wsparcia nie powstaje szybko, ale regularne i systematyczne zaangażowanie może z czasem przynieść określone profity.
- Anima Urbis i Retrospektywa powinny stać się motorem do opracowania nowych tras zwiedzania miasta i powstania nietypowych i dedykowanych tematycznie przewodników po Radomiu, których adresatem powinny być najmłodsi oraz dorośli pasjonaci określonej dziedziny. Chodzi o to, aby nie tylko pokazać miasto z nieco mniej znanej strony, ale też wzbogacić turystykę i zadbać, aby przyjezdny mógł zwiedzać Radom i zawędrować na rynek. Gry terenowe, w przestrzeni Miasta Kazimierzowskiego powinny być cotygodniowymi wydarzeniami, gromadzącymi publiczność. Nowe trasy i odkrywanie miasta warto przenosić do Internetu, a Retropedia powinna być stale rozbudowywana o nowe kategorie, związane także z kulturą niematerialną regionu. Wątki obyczajowe, czy kryminalne mogą stać się przyczynkiem do pogłębionych prac badawczych. Warto przemyśleć koncept rozszerzania Retropedii o historię rodzin radomskich, po to, aby w moderację zaangażować mieszkańców.
- Odświeżenia wymaga także realizacja produkcji filmowych Resursy. W budżecie instytucji kultury (niezależnie od jej rodzaju i źródeł finansowania) nie sposób znaleźć środków pozwalających na realizację profesjonalnych filmów, które byłyby w stanie sprostać wymaganiom współczesnego widza. Do wytwórni filmowej Resursy trzeba dopuścić młodzież, pozwolić na samodzielne realizacje i organizować przeglądy i konkursy filmów amatorskich. Świeże spojrzenie na miasto może być daleko bardziej interesujące od dotychczasowych realizacji dokumentalnych i fabularyzowanych. Magazyn Kulturalny Resursy powinien być prowadzony przez młodych pod opieką instruktora. Wszelkie działania w tym zakresie, osiągnięcia i sukcesy warto wpleść w Kameralne Lato, proponując dzień poświęcony na przegląd kina młodych.

Promocja

Konieczna jest przebudowa strony internetowej, profesjonalizacja i rozszerzenie kanałów komunikacji, przejrzysty projekt graficzny, aktualne informacje i szybki dostęp. Oddanie władzy nad produkcjami filmowymi młodzieży to zarazem świeże produkcje reklamowe na YouTube, ale sama promocja wydarzeń powinna odbywać się w sposób usystematyzowany i przenieść głównie do przestrzeni Internetu. Oczywista jest konieczność tworzenia aktualności na stronie, wydarzeń na Facebooku, newsletterów i relacji, ale równie ważne jest stworzenie listy mailingowej, która pozwalałaby na dotarcie do wybranej grupy docelowej, której wydarzenie jest dedykowane. Część wydarzeń, szczególnie tych bardziej kameralnych np. tematyczne zwiedzanie, warsztaty dla dzieci czy wieczory w Resursie musi być promowana w systemie dedykowanym, podkreślającym elitarność udziału w wydarzeniu. Szczególnie w przypadku współpracy z miłośnikami regionu, skupionymi w kręgach Retrospekcji warto pokusić się o tematyczne webinary.

Resursa powinna mieć własnego bloga, prowadzonego systematycznie i skoncentrowanego na temacie np. wybranego dnia z życia pracownika instytucji kultury. Blog firmowy to dziś lubiane narzędzie promocyjne, a blogerzy docierają do licznych grup odbiorców.

Tradycyjne druki ulotne (plakaty, ulotki, programy) to ograniczanie się do określonej przestrzeni lokalnej, z którą korzystniej jest współpracować za pomocą mediów i to za ich pośrednictwem promować wydarzenia. Równolegle, należy nawiązać intensywny kontakt z Departamentem Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego i wykorzystywać intensywnie możliwości stwarzane przez samorząd np. Mazowiecka Regionalna Organizacja Turystyczna promuje intensywnie województwo, za pomocą programów w telewizjach, blogów i wydawnictw. Należy tylko nawiązać współpracę i włączać wydarzenia Resursy w blok działań w województwie.

Organizacja

W związku ze zmianą OKiSz Resursa z 25.05.2019 r. konieczne są zmiany w Regulaminie Organizacyjnym. Dotychczasowy Regulamin zakłada (poza samodzielnymi stanowiskami i kadrą zarządzającą) istnienie trzech działów: Administracji, Amatorskiego Ruchu Artystycznego i Dziedzictwa Kulturowego. W związku z organizacją pracy w Kamienicy Deskurów i planowanymi zmianami w Resursie należy powołać Radę Programową, jako organ doradczy, działający społecznie i służący pomocą merytoryczną w sprawach związanych ze społecznym wizerunkiem instytucji. Z zakresu prac działu Amatorskiego Ruchu Artystycznego należy wyłączyć wystawiennictwo, z wyjątkiem prezentacji osiągnięć uczestników zajęć i warsztatów, tworząc odrębny dział muzealny, który w ramach kompetencji zajmie się organizacją wystaw. Ponadto konieczne jest utworzenie działu upowszechniania i edukacji, w którego zakresie znajdzie się tworzenie projektów z zakresu edukacji artystycznej, organizacja warsztatów tematycznych, organizacja zajęć w pracowniach zainteresowań. Nieco niepokojące są niedobory zatrudnienia, na 26 planowanych etatów, zagospodarowanych jest obecnie 22, przy czym istnieje wakat na stanowisko zastępcy dyrektora. W przypadku zwiększenia zatrudnienia, związanego z prowadzeniem działalności w nowym obiekcie może to powodować nadmierne przeciążenie zatrudnionych osób rozszerzonymi zakresami obowiązków. Analizy wymaga zakres prac na wieloosobowym stanowisku ds. promocji i pozyskiwania funduszy

zewnątrznych (2 etaty). Konieczne jest większe zainteresowanie wolontariuszami, których warto zaangażować w pracę Resursy.

Finanse

Sytuacja finansowa instytucji jest zadowalająca, a podwyżki płac z roku 2020 sprawiają, że na tę chwilę wynagrodzenie wydają się satysfakcjonujące. Rzecz jasna, po zmianach ogólnych związanych z planowanym zwiększeniem kwoty najniższego wynagrodzenia w kraju, wynagrodzenia mogą ponownie wydawać się zbyt małe. Jest to jednak problem ogólny, który na etapie pojedynczych instytucji jest niemożliwy do optymalnego rozwiązania. Ewidentnym problemem jest natomiast „oszczędzanie” na etatach, po to, aby pozostałe z funduszu płac kwoty kierować na działalność bieżącą. W dłuższej perspektywie tego typu działanie jest nieskuteczne i powoduje niepotrzebne nawarstwienie obowiązków pośród wybranych grup pracowników. Zmiany organizacyjne oraz konieczność zwiększenia liczby etatów (planowane 16), będą musiały wiązać się ze zmianą kwoty dotacji, z czym z pewnością organizator się liczy. Tak duże zwiększenie zatrudnienia jest operacją czasochłonną i pewnym wariantem jest z pewnością w początkowej fazie działalności Kamienicy Deskurów, są umowy zmieniające pracowników Resursy na pracowników nowo powstałego działu muzealnego i działu upowszechniania i edukacji. Ze względów finansowych w roku 2021 takie zmiany mogą być konieczne ze względu na fakt, że należy liczyć się z trudną sytuacją finansową organizatora związaną z wydarzeniami roku bieżącego.

Dużym problemem Resursy jest słaba proporcja pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań w odniesieniu do dotacji organizatora, która stanowi blisko 85% przychodów ogółem. Biorąc pod uwagę, że działania w Kamienicy Deskurów nie mogą z założenia przynosić na tym etapie dochodów, należy maksymalnie zdywersyfikować działalność dochodową w Resursie, po to, aby przynajmniej utrzymać istniejącą proporcję. Działania w Kamienicy Deskurów muszą być oparte głównie o realizację zadań celowych, organizowanych jako działania cykliczne z wykorzystaniem przestrzeni rynku, z dotacji zewnętrznych. Należy przeanalizować i opracować wnioski, korzystając z następujących źródeł: administracja państwowa, samorządowa oraz instytucje grantowe. Ścisła współpraca ze stowarzyszeniami, które mają nieco łatwiejszy dostęp do grantów (lub powołanie własnego stowarzyszenia).

- Narodowe Centrum Kultury- programy dedykowane Domom Kultury: Dom Kultury +, Kultura w sieci oraz programy ministerialne, dla których NCK jest instytucją zarządzającą: Infrastruktura Domów Kultury, Kultura Dostępna oraz Edukacja Kulturalna.
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego- programy operacyjne.
- Fundacje: Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga; Fundacja KGHM Polska Miedź, Fundacja Banku Gospodarstwa Krajowego

Dotychczasowe działania Resursy, związane z pozyskiwaniem środków zewnętrznych na realizację projektów miękkich należy uznać za całkowicie niewystarczające. W 2019 r. pozyskano dofinansowanie wyłącznie od Samorządu Województwa Mazowieckiego, a w 2020

wylącznie z programu Patriotyzm jutra. Konieczna jest dywersyfikacja działań przy pozyskiwaniu funduszy, czemu w założeniu powinien służyć istniejący w schemacie wieloosobowe stanowisko ds. promocji i pozyskiwania funduszy zewnętrznych.

Koniecznością jest również wprowadzenie opłat za udział w wydarzeniach kulturalnych i tematycznych warsztatach organizowanych przez instytucję. Stwierdzenie „Wstęp na ww. wydarzenia był bezpłatny, by umożliwić udział w kulturze i edukacji jak największym grupom radomian. Tak bowiem według nas, powinna działać Miejska Instytucja Kultury, której głównym źródłem finansowania jest dotacja z Gminy” (cytat za Sprawozdanie merytoryczne...) wydaje się naprawdę archaicznym myśleniem o finansowaniu działalności kulturalnej. Przypomnijmy, że wprowadzenie choćby symbolicznych opłat za uczestnictwo w wydarzeniach pozwala także na dokonanie ewaluacji zadania, choćby w zakresie frekwencyjnym.

Plan działań

Rok 2021 poświęćmy na budowanie środowiska przyjaznego Resursie i kamienicy Deskurów, skupiając działania na budowie programu edukacyjnego Kamienicy, organizacji cyklicznych wydarzeń związanych z nowymi tematycznymi trasami i organizacji przestrzeni kulturalnej Rynku. Anima Urbis stanie się polem do szerszego działania, bo poszukiwania duszy miasta będą dedykowane różnym grupom odbiorcy, także najmłodszym. To także warsztaty cykliczne, reorganizacja oraz przygotowanie Festiwalu „Okna” we współpracy z ośrodkami akademickimi (udział studentów) oraz filozofami praktycznymi. Chciałabym zaprosić blogera lub youtoubera oraz dzieci najmłodsze i młodzież, aby zainteresować festiwalem szerszą publiczność. Planuje zorganizowanie „Śladu” w nowej konwencji, jako festiwalu kultury, ze spektaklem w wykonaniu Teatru Żydowskiego, we współpracy z Parafią ewangelicko- augsburską w Radomiu oraz parafią prawosławną św. Mikołaja w Radomiu. O patronat nad wydarzeniem oprócz Prezydenta Miasta chciałabym poprosić Marszałka Województwa Mazowieckiego, co umożliwi intensywniejszą promocję wydarzenia. Na tym etapie nie planuje zmiany nazwy, po to, by wykorzystać istniejącą tradycję wydarzenia. To także prace nad budową bloga firmowego i przebudową produkcji filmowych. Kluczowa jest pierwsza z cyklu wystaw w kamienicy Deskurów obudowana w program edukacyjny, sfinansowana z pomocą środków z Ministerstwa Kultury (programy operacyjne) lub NCK. Uliczka Tradycji, zorganizowana w przestrzeni Rynku przeniesie nas tym razem w chaotyczny okres powojenny, wprowadzając nas w klimat trudnej, ale i radosnej sytuacji „miasta w stadium organizacji”.

Rok 2022 to prace nad kontynuacją nowych tras zwiedzania, cykli warsztatowych oraz wieczorów w Resursie. To także kolejna z serii wystaw i mam nadzieję rozbudowa kolekcji regionalistów, nagrań i dokumentacji (prace merytoryczne). To także „Okna” festiwal, który znacznie już cieszyć się określoną marką w środowisku naukowym i „Ślad”, zorganizowany we współpracy z Muzeum Etnograficznym, oraz innymi instytucjami, połączony np. z przeglądem kina międzynarodowego. To rok, w którym w pełni powinny działać programy edukacyjne, a dotychczasowe działania programu, prowadzonego w szkołach „Historia cię szuka” zaistnieją na stałe w ofercie Kamienicy Deskurów. Działania Anima Urbis zostaną podsumowane w zbiorze określonych tras tematycznych i udostępnione online jako formy przewodników po mieście. Przekazanie inicjatywy młodzieży i zorganizowanie tematycznych kursów zainteresowań pozwala na zorganizowanie konkursu filmów amatorskich np. o tematyce postaci ważnej dla Radomia. To nawiązanie do dotychczasowych produkcji filmowych

Resursy, ale w ujęciu zaproponowanych przez młodych amatorów. Uliczka Tradycji tego roku to kreatywne lata sześćdziesiąte, klubokawiarnie wypełnione jazzem, radomska mała stabilizacja i fascynacja nowoczesnością. Uzupełnieniem stanie się ekspozycja sztandarowych dzieł Polskiej szkoły plakatu ze zbiorów Muzeum Plakatu w Wilanowie.

W roku **2023** chciałabym spełnić marzenie o organizacji ogólnopolskiego Festiwalu Kultury pod hasłem „Wolność”. To naturalna ewaluacja „Śladu”. To już spektakle w przestrzeni ulicznej, pełna adaptacja Rynku, koncerty i konferencje w grupach dyskusyjnych. Innymi słowy, duże interdyscyplinarne wydarzenie o poszukiwaniu wolności, swobody i tolerancji z udziałem międzynarodowych gości. Wymaga rzecz jasna długiego okresu przygotowawczego oraz pozyskania środków zewnętrznych i na tym etapie należy traktować je jako cel, do którego instytucja powinna dążyć. Uliczka Tradycji w tym roku to już uliczka wielu kultur, kolorowy i otwarty Radom, który kusi turystów ciekawymi trasami tematycznymi wypracowanymi w trakcie Anima Urbis. To roztańczona Resursa, wypromowana na blogach, która jest przyjaznym miejscem, w którym dorośli aktywnie spędzają wieczory oraz dziesiątki drobnych, amatorskich filmów na YouTube, w których młodzi Radomianie pokazują, że potrafią śmiać się sami z siebie. To także dyskusje i rozmowy, samodoskonalenie i umiłowanie mądrości zbudowane w ramach festiwalu „Okna” w kręgach młodych studentów Instytutów Filozofii.

Justyna GONSTA - StreetART